

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ กลุ่มคนที่ใช้บริการทำอากาศยาน สุวรรณภูมิที่อาคารผู้โดยสาร คือ ผู้โดยสารชาวต่างชาติทั้งขาเข้าและขาออก ซึ่งจากตัวเลขของทำอากาศยาน สุวรรณภูมิ รายงานว่าทำอากาศยานสุวรรณภูมิสามารถรับรองผู้โดยสารได้มากกว่า 15 ล้านคนต่อปี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่ทำอากาศยานสุวรรณภูมิในอาคารผู้โดยสารปี 2553 โดยประมาณร้อยละ 15 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด จำนวน 15 ล้านคน ดังนั้น จึงประมาณการได้ว่านักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวน 2.25 ล้านคน จึง ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร (Taro Yamane. 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ศึกษา

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05

$$n = \frac{2,250,000}{1 + 2,250,000(0.05)^2}$$

$$\cong 399.92 \text{ ตัว} = 400 \text{ ตัวอย่าง}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กระบวนการออกแบบเครื่องมือวิจัย การเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อศึกษาพฤติกรรม การใช้จ่าย และระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบ (Questionnaire) นอกจากนี้ยังมีการเน้นที่จะถาม (Comments) จากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยปัญหา และอุปสรรคที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติโดยละเอียด

2. การออกแบบสอบถาม แบบสอบถามสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ดังนี้ ส่วนที่หนึ่ง คือ ข้อมูลทั่วไปของ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่ ท่าอากาศยาน สุวรรณภูมิ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ กลุ่มประเทศของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และส่วนที่สอง เพื่อ หาข้อมูลด้านพฤติกรรม การใช้จ่าย และความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่ ท่าอากาศยาน สุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ 5 ด้าน ได้แก่

1. ที่พัก
2. อาหารและเครื่องดื่ม
3. ยานพาหนะในการเดินทาง
4. กิจกรรมท่องเที่ยว
5. ค่าใช้จ่ายด้านสินค้าและบริการ

แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ

- 5 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง หรือเฉยๆ
- 2 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ส่วนที่สาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความรู้สึก แสดงความเห็นอย่างอิสระ ความต้องการ สิ่งที่ทำให้พอใจและสิ่งที่ไม่พอใจ

3. การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยต้องการทราบว่าคำถามในแบบสอบถามตรงตาม วัตถุประสงค์หรือไม่ จึง ได้ขอคำแนะนำจาก อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิของวิทยาลัยนานาชาติ 3 ท่านอ่าน แบบสอบถามและทำการหาค่า IOC จนกว่าจะได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ และได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อเพิ่มข้อมูลหรือปัจจัยต่างๆ ให้ครอบคลุม

IOC= Index of Item Objective Congruence

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยให้ R = ผลรวมคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ (N=3)

ต้องการ $IOC \geq 0.5$

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC) Item-objective Congruency Index หรือ (Index of Consistence) โดยให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนช่วยในการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการ ตรวจพิจารณาข้อคำถามดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

เสร็จแล้วก็นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. ข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ให้ถือว่ามีค่าที่ตรงใช้ได้

2. ข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ให้ถือว่าต้องปรับปรุงและยังใช้ไม่ได้

ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ตรวจสอบแก้ไขจนได้คะแนน IOC มากกว่า 0.5

ใน ทุกข้อ หรืออีกนัยหนึ่งผู้วิจัยจะเลือกคำถามที่มีคะแนน IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเท่านั้น

หลังจากที่ได้ดำเนินการออกแบบสอบถาม และหาค่า IOC เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำ Pilot Study โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติจำนวน 20 คน และได้พบปัญหาต่างๆ คือ คำถามบางคำถามอ่านแล้วไม่เข้าใจหรือสับสนในเวลาอันสั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการแก้ไขคำ (Wording) ให้เข้าใจง่ายขึ้น

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีคือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทุกลักษณะทุกอย่างของประชากร วิธีการสุ่มแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ต้องการดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 400 ชุด

2) แบ่งกลุ่มประชากรเป็น 5 กลุ่มตามกลุ่มประเทศต่างๆ ของนักท่องเที่ยวดังนี้

- กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวเอเชีย
- กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรป
- กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวตะวันออกกลาง
- กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวอเมริกาเหนือ
- กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวออสเตรเลีย

3) กำหนดให้ชั้นภูมิที่มีขนาดใหญ่ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวเอเชียถูกเลือกมาเป็นตัวอย่างมากและชั้นภูมิที่มีขนาดเล็ก เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวอเมริกาเหนือถูกเลือกเป็นตัวอย่างน้อย

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทำการเก็บข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หนังสือ เอกสารของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) และเอกสารและรายงานสถิติ ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมทั้งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

3. ระดับความพึงพอใจสามารถแบ่งเป็นช่วงๆ มีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของการวิจัยครั้งนี้มีวิธีการจัดทำข้อมูล 3 วิธี

วิธีที่ 1 คือ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจำนวน 20 ชุดจาก Pilot study จากนั้นจึงได้แก้ไข ปรับปรุง เนื้อหาแบบสอบถาม และได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดจำนวน 400 ชุด

วิธีที่ 2 คือ การลงรหัส (Coding) ผู้วิจัยได้ลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถาม ลง (Program SPSS) เช่น เพศชาย=1 เพศหญิง=2

วิธีที่ 3 คือ การประมวลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ลงรหัสและตรวจสอบข้อมูลแล้วมาทำการประมวลผล โดยใช้โปรแกรมเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistic Package for Social Sciences) For Window Version 17

2. วิเคราะห์เชิงพรรณนาและทดสอบสมมติฐาน

วิธีที่ 1 คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) อธิบายข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนี่ 1 เรื่องลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ รายได้ ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) อาชีพใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) และข้อมูล ตอนที่ 2 ข้อ 10 ความพึงพอใจใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิธีที่ 2 คือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน